

ТЕРАПЕВТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІЗАТІЗОНУ В ПРАКТИЦІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Погурський І.Г., Підопригора Г.І., Береза В.І., Потопальський А.І.*

Національний аграрний університет, Київ, Україна

*Інститут молекулярної біології і генетики, НАН України, Київ, Україна

Інститут оздоровлення і відродження народів України, Київ, Україна

В сучасній гуманній і ветеринарній медицині успішне лікування хворих можливе тільки завдяки комплексній терапії з урахуванням етіології, патогенезу та симптомів захворювання. Це потребує використання комплексних препаратів широкого спектру дії, до яких належить ізатизон. (патент України № 1786 від 29.10.93.) Це оригінальний комплексний препарат, розроблений А.І. Потопальським і Л.В. Лозюк.

До його складу входять метисазон (марборан), диметилсульфоксид (димексид) та поліетиленгліколь (твін) з молекулярною масою 400, що одночасно поєднують противірусну, антибактеріальну, антигрибкову, протизапальну і імуномодельюючу дію.

Його ефективність і широкий спектр дії забезпечуються за рахунок підвищення проникливості в тканини і органи, що призводить до пригнічення внутрішньоклітинної вірусної репродукції та супутньої бактеріальної інфекції (А.І. Потопальський і співавтори, 1995). При цьому, навіть тривале його застосування у вигляді аерозолів, змазування шкіри і слизових оболонок, пов'язок, компресів, перорального і ректального введення не має кумулятивних властивостей і не викликає токсичних проявів. Він не має подразнюючої дії і не пригнічує кровотворення. Маючи імуностимулюючі властивості ізатизон підвищує резистентність організму, забезпечує високий протизапальний, антигістамінний і лікувально – профілактичний ефекти.

У 1999 р. здійснено його переєстрацію для ветеринарії, Настанова по застосуванню затверджена Головним Державним інспектором ветеринарної

медицини Міністерства аграрної політики України П.І. Вербицьким 10.04.02
№ 15-14/105

Враховуючи широкий спектр дії ізатізону, ми застосовували його при різноманітних захворюваннях тварин.

Для вивчення ефективності ізатізону у комплексній терапії молодняку великої рогатої худоби при гострому перебігу катаральної бронхопневмонії в Чернівецькій, Київській, Сумській та Полтавській областях були проведені науково – виробничі дослідження по використанню ізатізону в комплексі з базовим лікуванням, яке практикується в господарствах. При цьому хворих телят 1.5- 2 місячного віку розподіляли на декілька груп.

Телят однієї (контрольної) групи лікували методами, які практикуються в господарствах (базове лікування) із застосуванням протиалергічних засобів, антибіотиків широкого спектру дії та сульфаніламідів. Телятам іншої групи, крім базового лікування додатково застосовували ізатізон ректально в дозі 0,075 мл. препарату на 1 кг. маси тіла (комплексне лікування) у вигляді мікроклізми шприцом без голки з насадкою із поліетиленової трубки довжиною до 5 см два рази на день на протязі 5 діб, попередньо за півгодини до введення роблячи очистку клізмою з теплою водою.

При цьому було встановлено, що у телят, яким не використовували ізатізон, відмічався більш тяжкий перебіг захворювання, подовжувався термін лікування в середньому на 3-4 доби, зменшувалась інтенсивність росту тварин, порівняно з комплексним лікуванням. Клінічне видужування хворих телят у контрольних групах наставало в середньому на 10-12 добу, в той час, як у телят, яким використовували ізатізон – на 6-8 добу. Крім того, у контрольних групах мали місце вимушений забій телят та середньодобові втрати маси тіла.

З успіхом застосовувався ізатізон і в лікуванні молодняку великої рогатої худоби при інфекційному ринотрахеїті (легенева форма) у вигляді аерозолів, які отримували за допомогою САГ під тиском 4 атм. із розрахунку

3-4 мл. на 1 м³ приміщення при експозиції 40-50 хв. один раз на добу протягом 3-4 днів.

На наш погляд, позитивна дія ізатізону в комплексному лікуванні гострої катаральної бронхопневмонії молодняка великої рогатої худоби зумовлена стимуляцією клітинних і гуморальних факторів захисту організму і згубною дією на патогенну мікрофлору, яка локалізується в дихальних шляхах хворих телят.

Висока терапевтична ефективність ізатізону в порівнянні з традиційними методами лікування відмічена при лікуванні корів, хворих різними формами ендометритів, маститів, вагінітів, цервіцитів та вестибулітів.

При ендометриті 20% розчин ізатізону на бровамасті вводили в порожнину матки в дозі 20мл за допомогою полістеролової піпетки для ректоцервікального осіменіння сільськогосподарських тварин, з'єднаної із шприцом за допомогою гумової трубки. Препарат застосовували 2-4 разово з інтервалом 24 години, в залежності від форми запального процесу.

При серозно-катаральному та гнійно-катаральному маститі у корів і кіз 10% розчин ізатізону на 10% енрофлосі вводили внутрішньоцистернально в дозі 10 мл. після попереднього здоювання ураженої частки з послідуочим масажем її знизу догори до її основи.

При пустульозному вульво - вагініті та інших формах вагінітів, цервіцитів та вестибулітів 20% розчином ізатізону на фізрозчині, просочували тампон і вводили в краніальну частину піхви за допомогою корнцанга один раз на добу протягом 3-4 діб.

При меланобластомі у коней 10% розчин ізатізону на 0.5% розчині новокаїну вводили під основу пухлини трьохразово в дозі 5мл.-10мл. з інтервалом 48 години. На протязі 14-18 днів пухлини зникали, а на їх місці залишались рубці розміром з зерно вівса, які через 2-3 тижні покривались волоссям.

У випадках поверхневих уражень шкіри ізатізоном змазували поверхню рани або покривали її марлевою серветкою, просоченою ним, фіксували її пов'язкою і уже через декілька днів спостерігали ріст грануляційної тканини, яка рівномірно покривала всю поверхню рани. В разі необхідності серветки змінювали через кожні 24 години.

При забрудненні пошкоджених тканин і занесенні патогенної мікрофлори в рану і нагноєні її та при гнійно – некротичних виразках після проведення відповідної хірургічної обробки уражених ділянок шкіри і прилеглих тканин ізатізон вводили безпосередньо в порожнину рани, а також застосовували марлевий дренаж, просочений ізатізоном, який змінювали кожні 24-48 годин. Це призводило до значного посилення виділення гнійно – некротичних мас і швидкого очищення рани, внаслідок чого її краї ставали рухомими і швидко зменшувався набряк. Після декількаразового застосування ізатізону, з'являється ніжна дрібнозерниста рожева грануляційна тканина, після чого рану закривали глухими швами без подальших рецидивів гнійного запалення, що в свою чергу давало можливість значно зменшити час перебігу різноманітних процесів в шкірі і прилеглих тканинах.

Ізатізон рекомендований для клінічного вивчення в медичній практиці в лікуванні хворих людей при масових інфекційних вірусних захворюваннях(у т.ч. СНІДІ), гострих захворюваннях верхніх дихальних шляхів, хворобах органів ротової, грудної та серцевої порожнини, хворобах шкіри, залоз і слизових оболонок, ураженнях мозку, невритах і невралгії, мієзитах, отитах, передпухлинних і пухлинних захворюваннях та ін.

В гуманній медицині спостереження за добровольцями, хворими на рецидивуючі форми виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки, підтвердили високу лікувальну активність і перспективність ізатізону і при пероральному та ректальному його застосуванні.

Таким чином, отримані нами результати свідчать про високу терапевтичну ефективність ізатізону як препарату комплексної дії при різних

запальних процесах в системі дихання, акушерській і гінекологічній патології у великої рогатої худоби, при різноманітних захворюваннях шкіри і прилеглих тканин у різних тварин та при лікуванні меланобластоми у коней. Цей препарат має великі перспективи у ветеринарній і гуманній медицині.

Список літератури

1. Потопальський А.І., Лозюк Л.В. Противірусний препарат ізатізон – Патент України № 1786, 29.10.93.
2. Потопальський А.І., Лозюк Л.В. Противовирусный и противоопухолевый препарат ИЗАТИЗОН – Львів, „Наукова думка” – 1995.- 90с.
3. О.І. Болсунова, Л.А. Заїка, Ю.А. Потопальська та ін. Противірусний препарат ізатізон підвищує природну резистентність організму // Матеріали VIII міжнарод конф. „Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин.” – К.: НАУ. – 2003. – 167-167с.
4. Потопальський А.І., Погурський Г.І., Підпригора Г.І.Ізатізон та його застосування в лікування деяких захворювань шкіри і підлежачих тканин // Матеріали IX міжнарод конф. „Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин.” – К.: НАУ, 2004. – 19-21с.